

УДК: 332.37

## ПРОБЛЕМИ ПРИРОДНИХ ПОЖЕЖ: ЗАГРОЗА ДЕРЕВНИМ ПОРОДАМ У СВІТІ

**Бурковська А.І.**

*асистент кафедри менеджменту та маркетингу*

*anna.burkovskaya12@gmail.com*

**Бурлаченко М.М.**

*здобувач вищої освіти 3 курсу*

*спеціальності 073 «Менеджмент»*

*fotozret8@gmail.com*

**Кіона А.С.**

*здобувач вищої освіти 3 курсу*

*спеціальності 073 «Менеджмент»*

*kionaalina28gmail.com*

*Миколаївський національний аграрний університет*

*м. Миколаїв, Україна*

Проблема виникнення пожеж і мінімізації їх наслідків є глобальною за своїми масштабами, бо щорічно на Землі виникає близько 7 мільйонів пожеж. В Україні в середньому на рік буває близько 3,5 тис. лісових пожеж, які знищують більше 5 тис. гектарів лісу. В найбільшій небезпеці знаходяться північний та східний регіони України, де щорічно буває в середньому відповідно 37 і 40% усіх лісових пожеж [1].

Статистика пожеж та наслідків від них значною мірою є відбитком стану економіки держави, політичних, соціальних і демографічних процесів, що відбуваються у суспільстві, тому ситуація із забезпеченням пожежної безпеки залишається складною.

У новому звіті Всесвітнього фонду дикої природи йдеться, що приблизно 75 відсотків лісових пожеж викликані діяльністю людини. Викликає тривогу той факт, що кількість попереджень про пожежі в усьому світі у 2020 році зросла на 13 відсотків у порівнянні з 2019 роком, що вже є рекордним роком, а якщо озирнутися назад, то з 1979 до 2013 року глобальний пожежний сезон збільшився в середньому на 19 відсотків [2].

Згідно зі звітом, основними рушійними силами цього збільшення є: «Стійка більш спекотна і суха погода з-за зміни клімату та інші людські фактори, такі як перебудову земель під сільське господарство і погане управління лісовим господарством, є основними рушійними силами зростання» [4].

Не всі пожежі починаються завдяки людині, тому цікаво, які основні типові причини виникнення природних лісових пожеж? Їх прийнято ділити на природні і антропогенні. У першому випадку виною є блискавки, у другому - людина і її діяльність.

В даний час в Південній Європі бушують величезні лісові пожежі, викликані сильною спекою і посухою, змушуючи тисячі людей покинути свої будинки і знищуючи великі ділянки лісових угідь. Особливо сильно постраждали від пожеж Туреччина, Греція та Італія.

Пожежі, які спустошували Південну Європу, є, безумовно, найбільш руйнівними, на їх частку припадає 60 відсотків загальної площі, спаленої в 2020 році [1].

2021 рік уже став екстремальним роком для лісових пожеж на континенті. Згідно з даними Європейської інформаційної системи про лісові пожежі, кількість великих пожеж (від 30 гектарів і вище), зареєстрованих в Європі, на початок липня 2021 року вже перевищила середньорічний показник за 2008-2020 роки [2].

Станом на 10 серпня 2021 року EFFIS зареєструвала 1877 пожеж в 27 країнах ЄС і 11 країнах, які не є членами ЄС, в результаті чого згоріло понад 600 000 га. Це приблизно в 2,5 рази більше, ніж в середньому за період з 2008 по 2020 рік, як за кількістю пожеж, так і за загальним збитком [2].

Країни Північно-Західної Європи стикаються з великою кількістю лісових пожеж, ніж в середньому за рік. У Швеції у 2021 році згоріло майже 19000 гектарів землі в порівнянні з 454 гектарами в попередніх роках.

У таблиці 1, побудованій на основі даних Європейської інформаційної системи про лісові пожежі, показаний масштаб пожеж в 2021 році в Туреччині, Греції та Італії, оскільки площа, спалена лісовими пожежами до 9 серпня, вже перевищує середньорічне значення за останні 13 років. Цікаво, що Португалія і Іспанія, піддані високому ризику лісових пожеж, постраждали в цьому році не так сильно, оскільки сезон пожеж в Португалії поки відносно спокійний [3].

Таблиця 1

Площі, постраждалі від пожеж у країнах ЄС

Країни	Території, га	
	2008-2020рр.	2021р.
Туреччина	38, 780	175, 773
Греція	21, 207	107,117
Італія	40, 781	103,636
Іспанія	62,377	38,958
Португалія	115,722	15,020

\*Джерело: побудовано автором з використанням [3].

Лісові пожежі негативно впливають на всі компоненти природної екосистеми, особливо на забруднення атмосферного повітря, поверхневих вод, ґрунтів, втрат біорізноманіття і зміни мікроклімату. В умовах зменшення кількості опадів і підвищення температури підвищується ризик виникнення пожеж та втрати великих площ природних і напівприродних лісонасаджень.

Щоб зменшити ризик виникнення пожежі, необхідне впровадження нової політики охорони природи і забезпечення пожежної безпеки з урахуванням адаптації до зміни клімату. Перш за все, необхідні зміни до політики землекористування та управління земельними ресурсами, включаючи лісове господарство, для поліпшення стійкості лісів та інших екосистем від впливу пожеж в контексті зміни клімату.

Необхідно оцінити, як пожежі можуть впливати на біорізноманіття в контексті зміни клімату, особливо в районах, схильних до небезпеки пожеж, визначити області, де вогонь може призвести до збільшення ризику, розглядаючи різні сценарії зміни клімату, а також вжити превентивні заходи пожежної безпеки.

На нашу думку, заходи з попередження та подолання наслідків пожеж мають включати:

- посилення державної фінансової підтримки лісового господарства, зокрема, з метою охорони лісів від пожеж;
- зняття обмежень щодо здійснення превентивних заходів для запобігання пожегам (дозволити проводити розчищення від сухостою в об'єктах природно-заповідного фонду, відмінити обмеження сезону тиші з 1 квітня до 15 червня, які забороняють санітарні протипожежні рубки, спростити процедуру погодження проведення робіт з очистки лісу від захаращеності);
- розробку Національної стратегії попередження виникнення катастрофічних пожеж в екосистемах України;
- підвищення обізнаності населення та надання роз'яснень щодо правил пожежної безпеки у лісах;
- проведення фахових навчань з гасіння лісових пожеж та ін.

*Список використаних джерел*

1. Heat and Drought Stoke Extreme Fire Season in Europe.  
URL:<https://www.statista.com/chart/25503/number-of-wildfires-in-europe/> (дата звернення: 16.09.2021).
2. Turkey, Greece and Italy Battle Historic Fires.  
URL:<https://www.statista.com/chart/25504/hectares-burned-in-wildfires-in-europe/> (дата звернення: 16.09.2021).
3. Northwest Europe Sees Surge In Wildfires.  
URL:<https://www.statista.com/chart/14895/northwest-europe-sees-surge-in-wildfires/> (дата звернення: 16.09.2021).
4. The Alarming Global Spread of Wildfires.  
URL:<https://www.statista.com/chart/22743/global-wildfire-spread/>(дата звернення: 16.09.2021).